

GS-brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

8 september 2026

Ons kenmerk

PZH-2026-896879889
DOS-2019-0005750

Bijlagen

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Inzet PZH zonering na Kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw'

Geachte Statenleden,

Op 16 september staat het Statenvoorstel Vervolgaanpak ZH-PLG geagendeerd in uw commissie Landelijk Gebied. Voorafgaand aan dit debat willen we u graag informeren over de voorbereiding van het aanstaande bestuurlijk overleg met de minister van LNVN op 26 oktober over zonering en onze inzet hiervoor. Op 26 juni 2026 heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over het maatregelpakket voor landbouw, natuur en stikstof, zoals opgenomen in de brief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw'. Het pakket combineert generieke maatregelen voor de landbouw met natuurherstel en een gebiedsgerichte aanpak rond Natura 2000-gebieden. Zonering vormt een van de onderdelen van deze Kamerbrief. LNVN heeft voor de provincies zones rond stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden aangegeven met als inzet het breed verminderen van de impact van drukfactoren die zijn verbonden aan de landbouw en grondgebruik en daarmee te komen tot systeemherstel per gebied. Het Rijk werkt daarbij toe naar aanvullende maatregelen en instructieregels voor stikstofreductie, hydrologie en gewasbeschermingsmiddelen. In Zuid-Holland hebben we 13 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, met uiteenlopende kenmerken, waarvan het Rijk er voorlopig 10 heeft aangewezen voor een stikstofzonering.

Gedeputeerde Staten hebben op 7 juli 2026 een eerste analyse van het Rijksmaatregelpakket en een bestuurlijke duiding van het bijbehorende WENR-rapport vastgesteld en met Provinciale Staten gedeeld (PZH-2026-893796050). In deze appreciatie is geconcludeerd dat verschillende onderdelen van het Rijksmaatregelpakket aansluiten bij de Zuid-Hollandse Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE). Dit geldt in het bijzonder voor de combinatie van generieke emissiereductie, natuurherstel en

gebiedsgericht maatwerk. Tegelijkertijd zijn belangrijke onderdelen in het Rijksmaatregelpakket nog onvoldoende uitgewerkt. Dat betreft onder meer de juridische borging, de samenhang tussen de verschillende maatregelen, de uitvoerbaarheid, de verdeling en beschikbaarheid van middelen en de gevolgen voor ondernemers en gebieden.

Voor zonering heeft Zuid-Holland in de appreciatie benadrukt dat de ecologische en landbouwkundige kenmerken van een gebied leidend moeten zijn. Het zijn de verschillen tussen de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die in de uitwerking om nuance vragen. De noodzaak en omvang van een zone kunnen niet uitsluitend worden afgeleid uit een generieke afstand tot de formele begrenzing van een Natura 2000-gebied. Ook de ligging van stikstofgevoelige habitattypen, de feitelijke bijdrage van bronnen in de omgeving, de verwachte ontwikkeling van de stikstofbelasting, andere drukfactoren en het effect van generieke maatregelen moeten worden betrokken. Alleen dan kan per gebied worden beoordeeld of aanvullende gebiedsgerichte maatregelen nodig, effectief en proportioneel zijn.

In de zomerperiode heeft de provincie de voorlopige Rijksselectie van Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden nader geanalyseerd. Deze analyse is nog gaande. Zij levert wel eerste aandachtspunten op voor de selectie en begrenzing van gebieden. Deze aandachtspunten zijn relevant omdat het Rijk op 26 oktober 2026 bestuurlijke afspraken wil maken over de selectie van gebieden, de concept-instructieregels wil toelichten en het proces voor eventuele omwisselbesluiten wil bespreken.

Belangrijkste aandachtspunten zonering

In de zomer is de voorlopige Rijksselectie voor Zuid-Holland gebied voor gebied bekeken. Daarbij is niet alleen gekeken naar modelmatige stikstofindicatoren, maar ook naar de ecologische werking van het gebied, de ligging van stikstofgevoelige habitattypen, de agrarische structuur en andere drukfactoren.

Hoewel de analyse is nog niet afgerond, zijn de volgende aandachtspunten al naar voren gekomen:

- De Rijksbrief is integraal ingestoken vanuit stikstof, natuur, hydrologie en landbouw. Besluitvorming hierover verloopt echter niet integraal en is opvolgend aan elkaar. Hierdoor bestaat het risico dat er eerst een keuze wordt gemaakt voor een stikstofzonering, maar dat overige zoneringen voor bijvoorbeeld hydrologie pas op een later moment volgen.
- Hieruit volgt dat ook generiek en gebiedsgericht beleid in samenhang bekeken dient te worden. Doelbereik dat onder meer volgt uit bedrijfsnormen, grondgebondenheid en fosfaatrechten moeten deel uitmaken wat gebiedsgericht nog nodig is.
- De financiële kaders vanuit Rijkszijde zijn nog onduidelijk.
- De voorgestelde zoneringen zijn niet gebaseerd op daadwerkelijke depositiewinst, ligging van habitattypen en agrarische bijdrage, maar op basis van emissiecriteria. De voorgestelde zones sluiten daarom niet (altijd) aan bij de situatie in onze Natura 2000-gebieden.

- Een omwisselbesluit, of gerichte instructieregels per N2000-gebied wordt als mogelijkheid voorgesteld in de Rijksbrief. Ieder gebied is anders, additionaliteit moet – zoals we leren bij de natuurherstelaanpak havengebied – per gebied onderbouwd worden. Daarbovenop zijn generieke maatregelen benodigd. We zijn in gesprek met het Rijk om te kijken waar welke ruimte zit en wat de (on)mogelijkheden zijn.

Bestuurlijk overleg met de minister van LNVN op 26 oktober 2026

De door het Rijk voorgestelde zoneringsaanpak bestaat uit drie opeenvolgende stappen: selectie van gebieden, uitwerking van instructieregels en een eventuele gebiedseigen aanpak via een omwisselbesluit. Op 26 oktober wil het Rijk de gebiedsselectie bestuurlijk vaststellen, concept instructieregels delen en het proces voor omwisselbesluiten toelichten.

Deze tijdlijn zet veel druk op zowel de interne besluitvorming hierover als de betrokkenheid van externe partijen in onze gebieden. Dit, terwijl zonering verstrekkende consequenties heeft en ingrijpende gevolgen kan hebben. We zijn dan ook met het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNVN) in gesprek over de wenselijkheid en haalbaarheid van het beoogde tijdplan. Tegelijk werken we aan de afronding van onze analyse, zodat we deze op korte termijn met de gebieden kunnen bespreken. Voorafgaand aan de besluitvorming over de zonering zullen de verschillende regiegroepen in de gebieden worden betrokken bij de voorgenomen keuzes van de provincie via de lopende gebiedsprocessen.

In deze gesprekken is ons uitgangspunt dat de provincie constructief staat tegenover zonering als onderdeel van een samenhangende aanpak, maar beschouwt zij zonering niet als doel op zich. Een zone is alleen verdedigbaar wanneer zij aantoonbaar bijdraagt aan systeemherstel, additioneel is ten opzichte van generiek beleid en lopende maatregelen en in redelijke verhouding staat tot de gevolgen voor ondernemers en grondgebruik. Hierbij houden we vast aan de provinciale lijn uit de appreciatie en SANE: benut de ruimte voor maatwerk en verbind stikstof aan andere drukfactoren.

Voor Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is de provinciale inzet, op basis van onderzoek en een uitgebreid participatieproces, een stikstofzonering van 250 meter, zoals vastgesteld in december 2025 in SANE (besluitnummer PS-7779, in navolging van besluit PZH-2025-881707191). De gebiedsanalyse laat zien dat maatregelen binnen het gebied en in de eerste 250 meter relatief effectief zijn, terwijl het effect daarna snel afneemt. Het Rijk zet, zoals aangegeven in de bijlage bij de brief van 26 juni 2026, in op een zone van 1000 meter rondom het gebied. We zullen het effect van een zone van 1000 meter wel onderzoeken, tegelijkertijd zijn we voornemens om samen met het gebied het alternatief van 250 meter verder uit te werken. We hechten eraan om ruimte te geven aan het regionale gebiedsproces omdat dit bijdraagt aan het creëren van draagvlak en zorgt voor een focus op effectiviteit in plaats van uniformiteit. Deze boodschap uit de provincie ook richting het Rijk.

Voor de natuurherstelaanpak rond de Rotterdamse haven moet zonering aansluiten op de reeds ingezette brede aanpak. De relevante Natura 2000-duingebieden zijn in deze werklijn

in ieder geval Meijndel & Berkheide, Voornes Duin, Solleveld & Kapittelduinen en
Westduinpark & Wapendal.

Ten slotte vraagt de financiële systematiek om duidelijkheid. Het Rijk reserveert landelijk omvangrijke middelen voor zonering en gebiedsgerichte ondersteuning, maar de provinciale verdeling, voorwaarden en relatie met maatregelen voor andere drukfactoren zijn nog niet uitgewerkt. We dringen erop aan bij het Rijk dat hier snel helderheid over komt.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff